

Bewonersavond over Groenplan voor de Oostelijke Eilanden 13 november 2018.

Charlotte Azarhoosh (verslag); Carlinde Adriaanse (eindred.).

Opening

De projectleider voor het Groenplan, Carlinde Adriaanse stelt zichzelf voor en opent de bijeenkomst. Tevens stelt zij Monique Verstappen voor, zij is ontwerper openbare ruimte en landschap voor de gemeente Amsterdam en Charlotte Azarhoosh (projectondersteuner Sociaal, gemeente Amsterdam) die het verslag zal maken van de avond. Carlinde licht het doel van de avond toe: aan het eind van de avond weten we als gemeente en bewoners van elkaar waar en hoe we gezamenlijk aan de slag willen gaan met groene initiatieven en aan welke criteria een initiatief moet voldoen. Aan het eind van de avond maken we afspraken over de vervolgstappen die we met elkaar gaan maken om tot het Groenplan, inclusief het uitvoeringsprogramma te komen. In het Groenplan krijgen alle haalbare initiatieven een plek, inclusief het plan voor het beheer ervan. We streven ernaar te starten met de uitvoering van het Groenplan in het plantseizoen, voorjaar 2019.

Belang van (meer) groen voor de Oostelijke Eilanden

Tijdens haar presentatie geeft Carlinde aan dat het 'vergroenen' van de Oostelijke Eilanden positieve effecten kan hebben voor de omgeving en de bewoners. Goed onderhouden groen zorgt voor een minder versteende en anonieme omgeving. Ook blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat groen de gezondheid bevordert, omdat mensen zich meer ontspannen voelen en minder overlast ervaren van lawaai. Het zorgt voor betere leerprestaties van kinderen, omdat groen een positieve invloed heeft op motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling. Tevens bevordert vergroening van de omgeving de sociale cohesie. De anonimiteit in de buurt daalt, passanten en bewoners komen meer met elkaar in contact en maken een praatje met elkaar. Hierdoor groeit ook de sociale veiligheid in een buurt.

Een ander belangrijke reden is dat vergroening noodzakelijk is vanwege de klimaatverandering. Vergroening kan zorgen voor waterberging, het vangt fijnstof op en zorgt voor verkoeling. Afgelopen jaren is gebleken dat de regenbuien in Nederland steeds heftiger worden, het regent vaker en harder. Uit onderzoek blijkt dat Amsterdam hier kwetsbaar voor is, het water kan niet goed via de riolen weglopen en dit zorgt voor overstromingen. Het is van belang dat samen met vergroening van de buurt ook te kijken naar manieren om deze 'rainproof' te maken. Amsterdam Rainproof is een sterk netwerk van diverse organisaties die zich actief inzetten voor het regenbestendig maken van de stad. Een voorbeeld wat werd aangedragen door Carlinde is het project 'Smart Roof', dat is het blauw-groene dak van gebouw 002 op het Marineterrein. Dit dak is omgevormd tot een groene oase: er wordt regenwater opgevangen en er is een groene laag met planten op aangebracht. Buffering van regenwater zorgt voor ontlasting van het riool bij hevige stortbuien en voor verkoeling van de woningen tijdens hete zomers. In tijden van grote droogte, zoals afgelopen zomer, is gebufferd regenwater eveneens van belang voor het irrigeren van tuinen. Van de zomer gebruikten de zelfbeheerders op de eilanden het grachtenwater om hun tuinen te besproeien, echter dit water bleek te zout waardoor planten stierven.

Carlinde geeft aan dat er 29.500 m² dak beschikbaar is als je alle platte daken van woningcomplexen op de Oostelijke Eilanden bij elkaar optelt. In oktober ontving de gemeente Amsterdam een Europese subsidie voor het realiseren van groen-blauwe daken op daken van woningcorporatiewoningen en voor onderzoek en kennisontwikkeling op dit onderwerp. Het gaat om vier gebieden in de stad, waaronder de Oostelijke eilanden, waar met woningbouwcorporaties wordt gekeken waar het kan en op welke wijze.

Een bewoner in de zaal geeft aan dat de woningcorporaties in de buurt geen interesse hebben om hieraan mee te werken. Carlinde reageert hierop door te zeggen dat zij graag met de corporaties in gesprek zou willen gaan, maar geeft ook aan dat het van belang is dat ook juist de bewoners een rol kunnen spelen door de woningcorporatie te laten weten dat zij hierin voor hun woningen geïnteresseerd zijn.

Een ander idee dat wordt aangedragen door Carlinde is het plaatsen van een wadi, dit staat voor 'waterafvoer door infiltratie'. Bij een moderne wadi worden in stedelijke gebieden straten en daken van huizen afgekoppeld van de riolering. Het hemelwater dat op deze verharde oppervlakken valt wordt via een hemelwaterriolering of over maaiveld afgevoerd naar een wadi waar het kan infiltreren in de bodem, of vertraagd kan worden afgevoerd naar oppervlaktewater. Op deze manier wordt voorkomen dat schoon water naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie gaat en wordt tevens bereikt dat het grondwater wordt aangevuld. De groene beplanting in de wadi is zowel geschikt voor de zomer- en wintermaanden waardoor de wadi er het hele jaar mooi bij staat. Ook dit is dus 'rainproof'.

Samenwerking bewoners en gemeente

Zoals eerder al vermeld is het de bedoeling dat het Groenplan vanuit de bewoners zelf gedragen wordt. Dit houdt in dat eigen initiatieven zeer welkom zijn en dat zelfbeheer het uitgangspunt is. Zelfbeheer is het vrijwillig onderhouden van delen van de openbare ruimte door bewoners. Belangrijk hierbij is dat dit vanuit de buurt samen gedragen wordt. Carlinde roept de zaal op om zelf met ideeën te komen of om zich aan te sluiten bij bestaande ideeën en initiatieven. De rol van de Gemeente is voornamelijk het verbinden van de initiatiefnemers, adviseren over groen, het helpen bij het aanvragen van subsidies en fondsen en het adviseren bij crowdfunding. Ook toetst de gemeente de haalbaarheid van de plannen. Hierbij gaat het zowel om de technische aspecten, als ook om het draagvlak vanuit de buurt en de kosten van het initiatief. Er is budget voor de uitvoering van het Groenplan, voor het aanleggen van het groen, niet voor personele kosten.

Er komen een aantal vragen vanuit de zaal. Onder andere wordt gevraagd naar de looptijd van het project. Carlinde geeft aan dat dit project volgend jaar nog doorloopt, maar dat het ook afhankelijk is van hoeveel en wat voor soort projecten er worden aangedragen. Ook in oog houdend dat voor sommige projecten onderzoek gedaan moet worden naar haalbaarheid en eventueel ook vergunningen verstrekt moeten worden. Een andere vraag vanuit de zaal is waar de ideeën aangeleverd moeten worden. Uit eerdere ervaring van deze bewoonster lukt het niet altijd om de gemeente te bereiken. Carlinde geeft aan dat zij het aanspreekpunt is voor alle ideeën die het Groenplan betreffen.

Pitches bewonersinitiatieven

Agnes Laan: Vertikale Scheepstuinen

Tijdens de bijeenkomst was er ook ruimte voor pitches van verschillende initiatiefnemers uit de buurt. Hier konden zij hun idee aandragen en een hulpvraag uitzetten bij de aanwezigen. Eerste aan de beurt was Agnes Laan met het idee van 'Vertikale Scheepstuinen'. Zij vertelt iets over de geschiedenis van de Oostelijke Eilanden de ontwikkeling van de buurt. Een verticale tuin is een muur met beplanting. Deze wordt op afstand via een beheerd computersysteem bewaterd en vergt weinig onderhoud. Dit is goed voor het milieu, haalt fijnstof en CO_2 uit de lucht en werkt geluids- en temperatuur isolerend. Van belang is wel om hier een niet al te hoge muur voor te vinden, omdat deze voor de bewoners te bereiken moet zijn voor het snoeien. Agnes is zelf op zoek naar een groep mensen die een projectgroep willen vormen om dit te realiseren en onderhouden. Zij heeft al contact gehad met buurtorganisatie 1018 en zij willen eventueel garant staan bij een subsidieaanvraag.

Marloe Visser: Groente en kruiden kweken op balkon en galerij

Vervolgens kwam Marlou Visser aan het woord, zij is inmiddels een project begonnen in haar gebouw, waarbij ze samen met haar burens groente en kruiden telen op de galerij. Hierbij telen ze niet alleen de groente, maar wisselen ze ook recepten met elkaar uit en delen ze eten. Dit zorgt voor erg veel verbondenheid binnen de flat. Ze wil graag mensen enthousiasmeren om hetzelfde te doen. Groentebakken kunnen getimmerd worden door de bewoners zelf geeft Marlou aan. Er zou wel nog gekeken kunnen worden naar het aanschaffen van compostbakken.

Waar Marlou vooral aandacht voor wil vragen bij haar pitch, is het overtuigen en activeren van het nieuwe politieke bestuur. GroenLinks is nu de grootste partij in Amsterdam en vrij ambitieus geeft Marlou aan. Zij heeft contact met Femke Roosma en Imane Nadif en binnenkort een afspraak met hen over alles wat er in de buurt gaande is. Haar hulpvraag heeft voornamelijk betrekking op het overtuigen van de politiek om in actie te komen. Zij zoekt mensen die dit samen met haar willen doen.

Jan Schep: 'De Eetbare Wijk'

Jan Schep vertelt over zijn ervaring met het lopen over de Oostelijke Eilanden en beschrijft het gebied als een ratjetoe aan bebouwing. Sommige delen zijn erg mooi, maar er zitten ook blokken met kale woningen. Er is weinig beleving en het ontbreekt aan visie. Vroeger was er een groenopzichter in een wijk, die alle klusjes regelde. Bewoners konden dan aangeven dat er iets nodig was op een bepaalde plek en de groenopzichter ging dit dan regelen. Nu is er geen tuinman meer, maar als er iets moet gebeuren wordt dit in zijn geheel om gemaaid. Terwijl dit volgens hem veel beter onderhouden zou kunnen worden. Ook zijn er door de jaren heen verschillende functies bijgekomen als omgevingsmanager, gebiedsmakelaar en technisch adviseur. Deze verschillende functies zorgen er volgens hem voor dat het voor de buurt onduidelijk is bij wie zij moeten zijn om iets voor elkaar te krijgen. Zijn idee voor de Oostelijke Eilanden is een eetbare wijk. Het liefst bloeiend groen met sierappels, wat er fleurig uitziet. Als je door de wijk loopt dat het een beleving is en je verrast wordt. Ook ziet hij voor zich dat er bij de Alan Turingschool een hele muur vol planten komt en bij de Oosterkerk meer groen. Zijn visie is dat het niet alleen blijft bij het groen op deze plekken, maar dat dit ook zorgt voor samenkomsten en gesprekken. Hierbij is het de bedoeling dat het zelfbeheer gedaan wordt door meerdere personen die goed samenwerken. Dit leidt uiteindelijk tot het creëren van een stadspark.

Has Cornelissen: Het Plukbos

De vierde aan de beurt is Has Cornelissen. Hij vertelt dat toen hij kwam wonen op de Oostelijke Eilanden er heel weinig groen was. Bij het bouwen van het Funenpark zijn er destijds veel bomen omgekapt. De gemeente had beloofd deze terug te planten. Has is een tijd geleden met het idee gekomen van een Plukbos. Dit is een plek op de Grote Wittenburgerstraat waar de bomen komen te staan. Dit is tevens in zelfbeheer en ook eetbaar. Zaterdag 17 november zullen de bomen geplant worden. In de lente zal dan iets moois ontstaan. De oproep van Has is dat hij materiaal en mankracht nodig heeft. Ook zoekt hij mensen die soep kunnen maken voor de aanwezige bewoners die komen helpen. Een aantal bewoners in de zaal reageren direct op deze oproep en na afloop zijn er afspraken gemaakt. Has ziet voor de toekomst nog een veel groter plukbos voor zich. Zo wil hij het liefst verbinding maken met het nieuwe jongerencentrum. Jongeren kunnen in de toekomst wellicht betrokken worden bij het planten en onderhouden. Ook hoopt hij dat er een schuur kan komen waar buurtbewoners gereedschappen voor en van de buurt kunnen opbergen. Has wil graag samenwerken met de Witte Boei, van het geogoste voedsel kan dan bijvoorbeeld in de keuken jam gemaakt worden voor buurtbewoners. Verder geeft hij aan dat hij graag een oplossing zou willen voor het huidige irrigatieprobleem. Hierbij denkt hij aan een grote watertank

die gevuld kan worden door het regenwater van de flatgebouwen. Meerdere bewoners beamen dat er een watervoorziening moet komen voor de buurt, omdat het lastig is dit vanuit hun eigen huis aan te leveren.

Thelma Neleman: Watertuinen

Vervolgens is Thelma Neleman aan de beurt. Zij wil graag aangeven wat zij in het verleden opgezet heeft qua zelfbeheer en hoe moeilijk het soms kan zijn dingen daadwerkelijk te realiseren. Een van de projecten die zij benoemd is het plaatsen van watertuinen op de Kattenburgervaart en de Wittenburgervaart. Thelma heeft dit overgenomen van een eerdere bewoner. Zij geeft aan in 2014 veel ellende met de gemeente gehad te hebben over het zelfbeheercontract. Hier stonden geen goede afspraken geformuleerd. Haar wens is dat geschiedenis zich niet herhaalt bij de uitvoering van het huidige groenplan. Hierbij is het van belang dat er een deskundige medewerker is, die kennis heeft over het onderhoud en dat er goede afspraken met de gemeente moeten komen. Ook geeft Thelma aan dat het belangrijk is dat een initiatief niet door één bewoner wordt gedragen, maar dat het in groepsverband gebeurt. Een van de aanwezige buurtbewoners beaamt dit. Zij geeft aan dat zij met haar burens een zelfbeheertuin heeft. Aan het begin werkte zij direct samen met een buurvrouw en langzamerhand waren er steeds meer burens die graag wilde helpen. De taken waren goed verdeeld, waardoor de klus niet te groot was. Iedereen had zijn eigen verantwoordelijkheid. Momenteel wordt deze tuin door één enkel iemand beheerd. Zij geeft aan dat mensen niet alleen mee willen doen, maar ook erover willen praten en graag mee willen denken. Hierbij zou idealiter de gemeente een rol kunnen spelen in de ondersteuning en het samenbrengen van actieve bewoners. Er zou eventueel een platform kunnen komen waarop bewoners elkaar kunnen vinden.

Casper Velthuis en Joris Drok: 'Een platform voor zelfbeheerders'

De laatste pitch van Casper en Joris sluit hierop aan. Zij laten een kaart zien van de Oostelijke Eilanden die zij gemaakt hebben via Google Earth. Hierop kunnen digitaal vakjes uitgetekend worden en kunnen alle plannen op een grote kaart gezet worden. Het lijkt Casper leuk om dit te doen voor de Oostelijke Eilanden en doet ook oproep aan de aanwezige bewoners om hun initiatieven en zelfbeheertuinen door te geven aan hem. Zij gaan verder met het fotograferen van alle plekken op de eilanden die nu kaal en anoniem zijn en die interessant zijn voor bewoners die met een groeninitiatief willen starten (geveltuin, grotere stoeptuin).

Afsluiting

Na de laatste pitch is er nog ruimte voor vragen en ideeën. Aan het begin van de avond is een formulier uitgedeeld aan de aanwezige bewoners waar zij op konden aangeven of ze eventueel willen aansluiten bij een van de initiatieven die gepitched zijn. Carlinde geeft aan deze formulieren te analyseren en de geïnteresseerde bewoners aan elkaar te koppelen, zodat zij samen het plan voor hun initiatief verder kunnen uitwerken.

Tot slot worden er nog een aantal ideeën aangedragen door de aanwezige bewoners. Zo wordt er genoemd dat er gratis bloembakken uitgedeeld kunnen worden, dit zorgt ervoor dat mensen geënthousiasmeerd worden om met groen aan de slag te gaan. Dit zou bijvoorbeeld plaats kunnen vinden op 'Geveltuinendag', wat het beste georganiseerd kan worden in het voorjaar. Carlinde geeft aan dat geveltuinnetjes onderdeel kunnen zijn van het Groenplan. De gemeente kan de bestrating verwijderen, een band neerleggen en grond beschikbaar stellen; de bewoners richten het geveltuinnetje in en zijn verantwoordelijk voor het onderhoud. Een bewoner vraagt aan Carlinde of er ergens een overzicht is van bestaande geveltuinen. Carlinde gaat na of zo'n lijst er is.

Een buurtbewoner vertelt dat hij jaren geleden initiatief genomen heeft voor het aardbeienveldje, waarbij er op verschillende plekken in de buurt aardbeienveldjes te vinden zouden zijn. Destijds is dit plan afgewezen, wat hij zeer jammer vond. Dit zou wel een nieuw idee kunnen zijn voor het huidige Groenplan.

Verder wordt er een suggestie gedaan om de garages op Kattenburg te gebruiken als plek voor de opslag van gereedschappen van de zelfbeheerders.

Vervolgens wordt er ook nog gesproken over de watervoorzieningen. Het liefste zouden de aanwezige bewoners een centraal punt hebben waar dit geregeld kan worden. Als dit goed geregeld is zullen er ook veel meer buurtbewoners bereid zijn bij te dragen aan het zelfbeheer. Carlinde geeft aan dit te agenderen bij het stadsdeel.

Een van de aanwezige bewoners geeft aan dat er ook een oplossing moet komen voor de grasaren op Wittenburg. Dit geeft vooral overlast voor de honden. Als laatste wordt aangedragen dat er misschien nestkasten in de buurt geplaatst kunnen worden voor de vogels. Een andere bewoner steunt dit plan en voegt hieraan toe dat biodiversiteit een uitgangspunt zou moeten zijn van het nieuwe groenplan. Hierbij moet er gedacht worden aan diervriendelijke planten. Carlinde geeft aan dat een groenexpert hierover zou kunnen adviseren. Carlinde sluit de avond af en bedankt iedereen voor hun aanwezigheid en inbreng.

Voor contact met Carlinde Adriaanse kan gemaild worden naar CarlindeAdriaanse@balance.nl

Kijk voor meer informatie over rainproof op <http://www.rainproof.nl>

Gratis vijgenstek? Dat kan! Buurtbewoonster Marijke Duyvendak biedt deze aan. Neem contact met haar op door te mailen naar Maanduyf@upcmail.nl